

TRIGGER

Sander Breure en Witte van Hulzen

In deze rubriek laten we kunstenaars aan het woord over het werk waar zij mee bezig zijn of dat net af is. Dit keer komen Sander Breure en Witte van Hulzen aan bod, naar aanleiding van het werk dat ze voorstellen in Marres in Maastricht en op de stand van galerie tegenboschvanvreden tijdens Art Brussels, waar ze de Discovery-prijs mee in de wacht hebben gesleept.

“In onze tentoonstelling ‘The Floor is Lava’ in Marres zijn er vier installaties met elk een eigen logica. Zo richtten we de begane grond in als een dakenlandschap, dat het publiek betreedt. We kwamen op het idee vanwege het uitzicht van ons atelier over de stad. De daken van de stad zijn als een podium. Wat er zich afspeelt, wordt bijna als vanzelf theater. Je bekijkt er de wereld op een afstand.”

“Dat idee van een podium speelde al een rol in de performance ‘How can we know the dancer from the dance?’ in Hoog Catharijne, Utrecht. In 2016 werden we uitgenodigd om daar een nieuw kunstwerk voor het stationsgebied te maken. Het station is een interessante plek, omdat het iets heeft van een theater waar mensen constant opkomen en weer afgaan. We betrapten onszelf er op, dat je in openbare ruimtes gemakkelijk mensen observeert. Tijdens de performance – die een half jaar duurde – namen vier performers houdingen aan, keken op hun telefoon, stonden te wachten. Dat deden ze synchroon. Ze putten uit een archief aan lichaamstaal en handelingen, dat we op basis van eigen waarnemingen hadden aangelegd. De vier acteurs werden sculpturen die met hun aanwezigheid de drukke stationshal veranderden in een podium. Al snel dwaalde je blik van die vier naar de argeloze voorbijganger die tussen ze doorloopt. Zo werd de omgeving ook onderdeel van het theater. Al ons werk gaat over het kijken naar het leven in de wereld om ons heen. Analyse van het menselijk gedrag staat centraal. Je stapt naar buiten en begint al met observeren. Het maakt het leven interessanter, ook voor ons. Je blik wordt steeds scherper.”

“We maken theaterstukken, performances, films en sculpturen. De houdingen die we verzamelden voor ‘How can we know the dancer from the dance?’ leidden tot het afbeelden van gelaatsuitdrukkingen, als een archief van menselijk emoties. Dat gebeurt in de vorm van sculpturen, portretten uit klei, deels omdat we niet altijd projectmatig willen werken. Vrienden dienen als model. Aan de hand van foto’s – we vragen ze of ze bepaalde gezichtsuitdrukkingen aannemen – maken we koppen. De portretten verwerken we in mensfiguren in installaties. In Marres spelen de figuren in ‘The Thief’ hun rol in een verhaal, gebaseerd op een nieuwsbericht. Een vrouw die iets had gestolen, kwam herkenbaar in beeld in een opsporingsprogramma op tv. Vervolgens werd

ze online bedreigd. Ze gaf zich aan en pleegde een dag later zelfmoord.”

“We vinden het relevant om stil te staan bij processen van massapsychologie op internet. Rechtspraak is daar mobjustice. Niemand heeft echt controle over wat internet teweeg kan brengen. We laten een gebeurtenis zien op een manier zoals je eerder nog niet zag. Bij ons komen de rollen van de betrokkenen, de rechter, het Openbaar Ministerie, het slachtoffer dat bestolen is, samen in een ruimte, in sculpturen op menselijk formaat. Je loopt er tussendoor. Door het zo fysiek te maken, word je je bewust van de verschillende spelers in zo’n gebeurtenis. Dit werk heeft een soort politieke dimensie die voortkomt uit het feit dat we altijd vertrekken vanuit observaties, waarmee ons werk altijd een realistische, documentaire component heeft.”

“We vinden de sociaal-realistische en documentaire aspecten in ons werk belangrijk. We zijn voortdurend bezig met kijken, met praten en met nadenken over beelden. Een beeld kan zo simpel zijn als iemand die stilstaat op het station. Je denkt na over wat dat kan betekenen, maar ook over de geschiedenis ervan. Zo kwamen we al snel terecht bij de achttiende-eeuwse beeldhouwer Franz Xaver Messerschmidt en zijn bustes met gezichtsuitdrukkingen. We verdiepen ons erin, lezen erover en dan wordt het eigenlijk automatisch een onderdeel van ons werk. We vinden het interessanter om ergens op voort te bouwen, dan om iets af te breken.”

“Op Art Brussels richtten we een solostand in bij galerie tegenboschvanvreden, die de Discovery-prijs heeft gewonnen. Onze installatie ging over nietsdoen. Een figuur zit op een vaatwasser, een andere leunt tegen de muur. Aan de wand hangt een bezorgerstas van het bedrijf Deliveroo. De fiets van de bezorger zit erin, in stukken gezaagd. Bovenop ligt een keramieken kop. Er hangt eveneens een foto van een standbeeld dat we in Polen waren tegengekomen. Het is een gebeiteld, houten beeld van Jezus, peinzend met zijn hoofd in zijn handen. Het is een middeleeuwse, mid-Europese traditie om Christus als mens af te beelden, meer dan als god. De figuur tegen de muur luistert naar muziek. Dat maakt het nietsdoen al dragelijker. De Deliveroo-tas is een veel gewelddadiger beeld: misschien doet de fietser wel niets meer omdat hij is verongelukt. De verzameling beelden gaat over verschillende manieren van nietsdoen, het weigeren van werk. De meeste mensen die alleen in een kamer zitten, zoeken ogenblikkelijk iets om te doen. Die contradictie interesseert ons. We zijn nieuwsgierig naar waarom mensen nietsdoen zo lastig vinden. In het nietsdoen ontstaat de mogelijkheid om nieuwe ideeën te krijgen. Als je altijd maar doorgaat, blijft alles zoals het is.”

Machteld LEIJ

‘The Floor is Lava’ tot 4 augustus in Marres, Capucijnenstraat 98, Maastricht, NL. www.marres.org. www.sanderbreure-wittevanhulzen.com.

Breure en Van Hulzen zijn genomineerd voor de Prix de Rome en ontvingen een werkbeurs voor een periode van vijf maanden waarin ze nieuw werk zullen maken. In oktober 2019 is het resultaat daarvan te zien in Stedelijk Museum Amsterdam.

Sander Breure & Witte van Hulzen, ‘The Floor is Lava’, tentoonstellingsbeelden in Marres, 2019, foto’s Gert Jan van Rooij